

דיווחים ממלחמות הסמארטפונים: פטנטים, סטנדרטים ומה שביניהם

הצטרפות חברה לארגון סטנדרט טכנולוגי עשויה להחליש את ערך הקניין הרוחני שלה, אחד מכלי הנשק העיקריים שיש לחברה כנגד מתחריה

עו"ד אלי גרינבאום 13.02.2013 14:41

העובדה כי רשת האינטרנט פתוחה לשימוש של כל מחשב וסמארטפון אינה דבר מובן מאליו. שימוש זה מתאפשר בזכות קביעת סטנדרט אחיד לטכנולוגיית הרשת. קביעת סטנדרט טכנולוגי כזה היא תהליך חשוב ויוקרתי, ומכיוון שהוא משפיע על העתיד הטכנולוגי של כולנו, חברה אשר מעורבת בו יכולה לצבור לזכותה יתרונות עסקיים. כך, משרד התקשורת היה מעורב בשנים האחרונות באימוץ תקן רשת בארגון הבינלאומי ITU, הארגון האחראי על גיבוש סטנדרטים בתחום הטלקומוניקציה. דבר זה סייע לחברה הישראלית קופרגייט, שנמנתה על יצרני טכנולוגיה זו ונקנתה לאחר מכן בשווי של 200 מיליון דולר. חברות ישראליות נוספות מעורבות עמוקות בקביעת תקנים טכנולוגיים, כפי שעיון באתרי האינטרנט של ה-ITU ובארגונים דומים מגלה. בסוף חודש נובמבר הצטרפה חברת הסטארט-אפ Vidy לארגון המסחרי היוקרתי MPEG-LA, האחראי על הענקת רישיונות עבור תקן פופולארי בוודאו דיגיטלי בכל העולם.

עם זאת, החלטות שניתנו לאחרונה בארצות הברית ובאירופה מצביעות על הסיכונים הכרוכים בהשתתפות בתהליך קביעת סטנדרטים מסוג זה, ובמיוחד עבור חברות בעלות פטנטים הרשומים על שמן. הצטרפות חברה לארגון סטנדרט טכנולוגי עשויה להחליש את ערך הקניין הרוחני שלה, אחד מכלי הנשק העיקריים שיש לחברה כנגד מתחריה, ועלולה להוריד משמעותית את ערך החברה.

סטנדרטים טכנולוגיים מאפשרים פיתוח טכנולוגיות תחרותיות. כך לדוגמא, העובדה שרשת סלולארית מבוססת על סטנדרט מסוים מאפשרת למגוון רחב של מכשירים סלולאריים המיוצרים על ידי יצרנים שונים להתקשר ולהעביר מידע באמצעות הרשת. לאור חשיבותם של סטנדרטים אלה, קיימת יתרון להצטרפות לארגונים אשר קובעים אותם. חברות באירגונים אלה מאפשרות לחברה להשתתף ואף להשפיע על תהליך קביעת ההגדרות הסטנדרטיות, מספקת למהנדסים מסגרת לתקשר באופן בינלאומי עם מגוון רחב של אנשים בעלי תחומי עניין דומים, ועשויה להעניק למצטרף תובנות ומידע לגבי כיוונים עתידיים של פיתוח טכנולוגיות. יחד עם זאת, מדובר בהחלטה שעשויות להיות לה השלכות משמעותיות על הקניין הרוחני של החברה ומכיוון שכך אין לקבל החלטה זו כלאחר יד.

כשחברה מצטרפת לארגון סטנדרט טכנולוגי (המכונה באנגלית Standard Setting Organization או SSO), היא בדרך כלל מתחייבת להעניק רישיון שימוש, בתנאים הוגנים וסבירים, לכל צד המעוניין בטכנולוגיות מסוימות. הגם שהתחייבות זו היא הגיונית, היא עלולה להסב נזק לערך הפטנטים של החברה. התחייבות זו היא הגיונית משום שחברה אינה יכולה לאחוז בחבל בשני קצותיו- היא אינה יכולה לשלב את הטכנולוגיה שלה בתוך סטנדרט ובאותה עת לסרב להעניק רישיון שימוש בטכנולוגיה לצדדים שלישיים. לא יהיה זה הגיוני ליצור סטנדרטים טכנולוגיים אשר צדדים שלישיים אינם יכולים לעשות בהם שימוש

מאחר שהם מוגנים על ידי פטנטים. בה בעת, התחייבות זו יכולה גם להסב נזק לערך הפטנט של החברה- ללא התחייבות זו, חברה יכולה לעשות שימוש בפטנט על מנת למנוע ממתחרה למכור טכנולוגיה המפרה את הפטנט. מרגע שקיבלה על עצמה חברה התחייבות זו, יותר לא ניתן לעשות שימוש בפטנט על מנת לבלום מתחרים, על אף שעדיין ניתן ליהנות מתמלוגים מהפטנט.

"מלחמות הסמארטפונים" היא המונח הניתן לקרבות הניטשים בין חברות היי-טק גלובליות לגבי השאלה איזה ממגוון הסמארטפונים הקיימים בשוק יצליח לגרוף נתח שוק יותר גדול. החלטות שניתנו לאחרונה בארצות הברית ובאירופה במסגרת מלחמות אלו מצביעות על כך שבתי המשפט נכונים לאכוף התחייבויות שניתנו ל-SSO להעניק רישיון. כך, בתיק אחד טענה חברת מיקרוסופט כי המכשיר הסלולארי אנדרואיד של חברת מוטורולה מפר פטנטים שלה, וניסתה למנוע מחברת מוטורולה לייצר ולמכור את המכשיר. יצרנים רבים אחרים של מכשירים סלולארים מבוססי אנדרואיד שילמו תמלוגים למיקרוסופט, אך מוטורולה החליטה להשיב מלחמה. מוטורולה תבעה את מיקרוסופט על הפרת פטנטים שלה הקשורים לטכנולוגיות וידיאו ולטכנולוגיות אלחוטיות. כפי שהתברר במהלך המשפט, מוטורולה הצטרפה קודם לכן ל-SSO והתחייבה להעניק רישיון שימוש בפטנטים הללו לכל צד שלישי המעוניין בכך. משכך, בסוף נובמבר קבע בית המשפט כי מוטורולה אינה רשאית לעשות שימוש בפטנטים אלה כדי למנוע ממיקרוסופט לייצר ולמכור טכנולוגיה המפרה אותם. בעוד מוטורולה עדיין עשויה להיות זכאית לתמלוגים "הוגנים וסבירים", אובדן היכולת לחייב את מיקרוסופט לחדול ממכירת טכנולוגיה מפרה פגיעה קשה באסטרטגיה של מוטורולה. בחודש אפריל 2012, הכריזה גם הנציבות האירופית כי היא פותחת בחקירה נגד מוטורולה עקב תלונות של מיקרוסופט ושל אפל כי היא אינה מכבדת התחייבויות שלה להעניק רישיון שימוש בטכנולוגיה סטנדרטית.

טיעונים מסוג זה עמדו גם במרכזם של מאבקים משפטיים מתמשכים בין אפל (יצרנית האייפון) לבין סמסונג (אחד היצרנים הגדולים של מכשירי האנדרואיד). אפל זכתה לאחרונה בתיק גדול כנגד סמסונג בשל הפרה של פטנטים של אפל. יכולתה של סמסונג להשיב לטענות הוגבלה על ידי העובדה שלא הייתה יכולה לעשות שימוש כנגד אפל בפטנטים שלה המהווים חלק מסטנדרטים טכנולוגיים.

חברות ישראליות רבות שואפות לרשום פטנטים בארצות הברית ובאירופה בשל חשיבות שווקים אלה. קבלת פטנט באזורים אלה היא תהליך יקר וסבוך ועל חברות לפתח מטרות מסחריות ברורות באשר לדרך בה הן מעוניינות לנצל פטנטים אלה. הצטרפות ל-SSO היא החלטה שעל חברה לקבל תוך מודעות מלאה להשפעה שיש לצעד כזה על הקניין הרוחני של החברה בכלל ועל הפטנטים שלה בפרט.

הכותב הוא מומחה בתחום קניין רוחני ורשיונות במשרד עורכי דין יגאל ארנון ושות'.
